Z BLOGU IUSTORIA

Odvolání se píše u prvního stupně: co se v odvolacím řízení ještě dá a co už ne

> *Odvolací řízení není druhé kolo. Proč se nová fakta a důkazy dostanou do odvolání jen výjimečně, co lze doplnit i po lhůtě, kolik odvolání stojí a proč se o něm rozhoduje už u prvního jednání.*

MGR. JAN VYTŘÍSAL

4. 11. 2026 · 11 min čtení

Po prohraném rozsudku slyším skoro vždycky stejnou větu: „Podáme odvolání a tam to soudu vysvětlíme.“ Klient má v hlavě představu, že odvolací soud je druhé kolo, ve kterém se dá říct to, co se napoprvé nestihlo, a přinést listinu, která se mezitím našla. Tak to v českém civilním řízení nefunguje. Odvolací řízení přezkoumává, jak rozhodl soud prvního stupně, a nová fakta a důkazy do něj pouští jen výjimečně. Proto říkám, že odvolání se ve skutečnosti píše už u prvního stupně: v tom, co jste tam stihli tvrdit a navrhnout.

Projdu, co v odvolání ještě jde, co už ne a na co si dát pozor v patnácti dnech, které na ně máte.

Patnáct dní a co v nich musí být

Odvolání se podává do 15 dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí, a to u soudu, který rozhodl v prvním stupni (§ 204 odst. 1 občanského soudního řádu). Lhůta běží od doručení, ne od vyhlášení rozsudku v jednací síni. Kdy je rozsudek doručený, když si ho nevyzvednete nebo vám přijde do datové schránky, rozebírám v článku Zmeškaná lhůta u soudu.

Chybí-li v rozsudku poučení o odvolání, o lhůtě nebo o soudu, u kterého se podává, nebo tvrdí-li poučení nesprávně, že odvolání není přípustné, lze se odvolat do tří měsíců od doručení. Pokud se odvolatel řídil jiným nesprávným poučením, třeba o delší lhůtě, je odvolání včas i po patnácti dnech (§ 204 odst. 2). Odvolání, které omylem podáte přímo u odvolacího soudu, není opožděné (§ 208 odst. 2), přesto ho podávejte u soudu, který rozhodl. Na chybu v poučení nespoléhejte, je to výjimka, ne strategie.

Odvolání musí vedle obecných náležitostí podání uvést, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu ho napadáte, v čem je podle vás nesprávné a čeho se domáháte (§ 205 odst. 1). U lidí, kteří se odvolávají sami, tu vidím první past.

Odvolací důvody a odvolací návrh můžete měnit i po uplynutí lhůty, a to bez souhlasu soudu (§ 205 odst. 3). Rozsah, v jakém rozhodnutí napadáte, ale jen do konce lhůty k odvolání (§ 205 odst. 4). Odvoláte-li se v patnácti dnech „jen proti nákladům“, výrok ve věci samé už později nenapadnete.
V praxi proto i krátké odvolání, které se má doplnit později, musí od začátku přesně říkat, které výroky napadáte. Rozsah je to jediné, co se po lhůtě nedá spravit. Rozhodl-li soud o více samostatných nárocích, výroky o těch, které nenapadnete a na kterých napadený výrok nezávisí, nabudou právní moci (§ 206 odst. 2).

Odvolání bez důvodů, takzvané blanketní, je přípustné jako první krok, ale nesmí tak zůstat. Soud prvního stupně vás vyzve k doplnění a určí lhůtu. Nedoplníte-li důvody, odvolací soud odvolání odmítne (§ 209, § 211 a § 43 odst. 2) a ve věci samé ho nepřezkoumá (§ 212a odst. 2).

Co do odvolání nedostanete: nová fakta a důkazy

České odvolací řízení ve sporných věcech stojí na takzvané neúplné apelaci. Skutečnosti a důkazy, které jste neuplatnili před soudem prvního stupně, jsou v odvolání proti rozhodnutí ve věci samé odvolacím důvodem jen v zákonem vyjmenovaných případech (§ 205a). Zjednodušeně jde o tyto:

- týkají se podmínek řízení, věcné příslušnosti soudu, vyloučení soudce nebo obsazení soudu,

- mají prokázat vadu řízení, která mohla vést k nesprávnému rozhodnutí,
- mají zpochybnit věrohodnost důkazů, na kterých rozsudek stojí,
- soud prvního stupně vás řádně nepoučil podle § 118a odst. 1 až 3, že máte doplnit tvrzení nebo důkazy, a vy jste kvůli tomu prohráli,
- soud vás před koncem jednání řádně nepoučil podle § 119a odst. 1,
- skutečnosti nastaly nebo důkazy vznikly až po vyhlášení rozhodnutí prvního stupně.

K ostatním novotám odvolací soud nepřihlíží (§ 213 odst. 5). Platí to i pro protistranu (§ 211a). Jinak je to v řízeních podle zákona o zvláštních řízeních soudních, typicky ve věcech péče o děti: tam lze nové skutečnosti a důkazy uvádět i v odvolání (§ 28 odst. 1 tohoto zákona).

S tím souvisí koncentrace řízení. Rozhodné skutečnosti a důkazy lze uvést jen do skončení přípravného jednání, a pokud se nekonalo, do skončení prvního jednání, případně do konce lhůty, kterou soud k doplnění poskytl (§ 118b odst. 1). Koncentrace a neúplná apelace tvoří jeden systém: co nezazní u prvního stupně včas, do odvolání se zpravidla nedostane. U přípravného jednání ale koncentrace nenastane, pokud vás soud o jejích následcích řádně nepoučil (§ 114c odst. 5 a § 118b odst. 3).

Jak přísně to platí, ukazuje nález Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2025, sp. zn. I. ÚS 2901/23. Odvolací soud v něm znovu poučil žalobkyni, kterou už soud prvního stupně řádně poučil, a pak provedl důkaz výslechem účetního, který navrhla až v odvolacím řízení. Ústavní soud to označil za porušení rovnosti účastníků. Poučení v odvolacím řízení je podle něj namístě jen tehdy, když soud prvního stupně poučovací povinnost nesplnil, nebo když odvolací soud změní právní názor (bod 49). Žalobkyni přitom nic nebránilo navrhnout výslech účetního včas a bylo jen na ní a jejím advokátovi, aby to udělali (bod 57).

Prohráli jste, protože jste „málo tvrdili“ nebo „málo dokazovali“? Přečtěte si protokol z jednání. Pokud v něm poučení podle § 118a nebo § 119a chybí nebo je obecné, otevírá vám to podle § 205a písm. d) a e) cestu k novým tvrzením a důkazům v odvolání. Po přípravném jednání zkontrolujte i poučení o koncentraci; bez něj nenastala. Pokud poučení v protokolu je, druhá šance v odvolání prakticky není. Pak má smysl soustředit se na právní posouzení a na vady řízení, ne na nová fakta.

Co odvolací soud dělat může

Neúplná apelace neznamená, že odvolací soud jen čte spis. Může doplnit dokazování o důkazy, které jste navrhli včas a soud prvního stupně je neprovedl, pokud by nešlo o rozsáhlé doplnění (§ 213 odst. 4). Chce-li dojít k jinému skutkovému zjištění než soud prvního stupně, musí důkazy sám zopakovat (§ 213 odst. 2). A hlavně: odvolacími důvody není zásadně vázán, vázán je jen rozsahem odvolání (§ 212 a § 212a odst. 1).

Poučovací povinnost platí i v odvolacím řízení (§ 213b odst. 1). Dojde-li odvolací soud k jinému právnímu názoru, než měl soud prvního stupně, a plyne z toho, že je třeba doplnit tvrzení nebo důkazy, musí vás poučit a dát vám k tomu prostor (§ 118a odst. 2). Nová tvrzení pak můžete přinést podle § 205a písm. d). Je-li třeba rozsáhle doplnit dokazování, odvolací soud spíš rozsudek zruší a věc vrátí prvnímu stupni (§ 219a odst. 2). Pokud vás odvolací soud změnou právního názoru zaskočí bez poučení, je to vada, kterou má smysl napadnout dál.

Kdy se odvolat nedá

Proti rozsudku, kterým bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 10 000 Kč bez příslušenství, odvolání přípustné není (§ 202 odst. 2). Rozhoduje výše předmětu řízení v době vydání rozsudku, ne částka, kterou jste původně žalovali. Výjimkou jsou rozsudek pro uznání a rozsudek pro zmeškání, proti kterým se odvolat lze i v bagatelní věci. I u nich jsou ale odvolací důvody omezené: lze namítat jen vady podle § 205 odst. 2 písm. a), tedy podmínky řízení, věcnou příslušnost, vyloučení soudce a obsazení soudu, a to, že nebyly splněny předpoklady pro jejich vydání (§ 205b).

Odvolat se nelze ani jen proti důvodům rozhodnutí (§ 202 odst. 3). Vadí-li vám, co soud napsal v odůvodnění, ale výrok je pro vás dobrý, odvolání nepomůže.

Naopak samotný výrok o nákladech řízení odvoláním napadnout lze. Ostatní výroky pak nabudou právní moci (§ 206 odst. 3) a odvolací soud nemusí nařizovat jednání (§ 214 odst. 2 písm. e). U nákladů je to důležité, protože dovolání proti nákladovým výrokům přípustné není (§ 238 odst. 1 písm. h). Odvolací řízení je tedy poslední místo, kde je můžete spravit.

Kolik odvolání stojí

Poplatek z odvolání ve věci samé se platí ve stejné sazbě jako poplatek ze žaloby, ale jen ze základu, který je předmětem odvolání (položka 22 sazebníku a § 6 odst. 8 zákona o soudních poplatcích). U peněžitého plnění nad 20 000 Kč do 40 milionů korun je to tedy 5 % z napadené částky; u částek do 20 000 Kč je poplatek pevných 1 000 Kč. Splatný je už podáním odvolání (§ 4 odst. 1 písm. b) a § 7 odst. 1). Nezaplatíte-li, soud vás vyzve a po marném uplynutí lhůty, která nesmí být kratší než 15 dnů, odvolací řízení zastaví; k poplatku zaplacenému až po této lhůtě se nepřihlíží (§ 9 odst. 1 a 2). Kdo na poplatek nemá, může požádat o osvobození (§ 138 občanského soudního řádu).

Odvolání jen proti nákladům řízení a proti rozhodnutím čistě procesní povahy se nezpoplatňuje (položka 22 bod 15 sazebníku). Vezmete-li odvolání zpět před prvním jednáním, soud vrátí zaplacený poplatek snížený o 20 %, nejméně však o 1 000 Kč (§ 10 odst. 3). Orientační výpočet nákladů celého sporu nabízí průvodce vymáháním pohledávek v kapitole Vyplatí se to?.

K poplatku se přidává riziko nákladů. Neuspějete-li, zaplatíte protistraně náklady i za odvolací řízení. Odvolání je investice jako spor sám a počítá se stejně; postup popisuji v článku Spor jako investice.

Po odvolání: dovolání je jiná disciplína

Dovolání k Nejvyššímu soudu se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu, a to u soudu prvního stupně. Zmeškání této lhůty nelze prominout (§ 240). Dovolatel musí být zastoupen advokátem, případně notářem v mezích jeho oprávnění, ledaže má sám právnické vzdělání (§ 241). Hlavně ale dovolání není přípustné proti každému rozhodnutí: musí jít o právní otázku, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustá-

lené praxe Nejvyššího soudu, nebo která dosud nebyla vyřešena, je rozhodována rozdílně nebo má být posouzena jinak (§ 237). Ve věcech do 50 000 Kč je dovolání zásadně vyloučené, s výjimkou spotřebitelských smluv a pracovněprávních vztahů (§ 238 odst. 1 písm. c).

Rozsah dovolání, splnění předpokladů přípustnosti a vymezení dovolacího důvodu lze na rozdíl od odvolání doplnit jen v průběhu dovolací lhůty (§ 241b odst. 3). S přípravou dovolání proto začněte ve chvíli, kdy dostanete rozsudek odvolacího soudu, ne v posledním týdnu.

Přehled: co v odvolání jde a co ne

Otázka	Odpověď	Ustanovení
Lhůta k odvolání	15 dnů od doručení písemného vyhotovení	§ 204 odst. 1 o. s. ř.
Rozšířit rozsah napadení po lhůtě	Nelze	§ 205 odst. 4 o. s. ř.
Změnit odvolací důvody po lhůtě	Lze, bez souhlasu soudu	§ 205 odst. 3 o. s. ř.
Nová fakta a důkazy	Jen ve vyjmenovaných výjimkách, typicky při chybějícím poučení	§ 205a o. s. ř.
Bagatelní věc	Do 10 000 Kč bez příslušenství odvolání není přípustné (mimo rozsudek pro uznání a pro zmeškání)	§ 202 odst. 2 o. s. ř.
Odvolání jen proti nákladům	Lze, bez soudního poplatku	§ 206 odst. 3 o. s. ř.; pol. 22 bod 15 sazebníku
Poplatek ve věci samé	Jako ze žaloby, ze základu, který se napadá; splatný podáním	pol. 22 sazebníku; § 6 odst. 8, § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích

Dostali jste rozsudek a běží vám lhůta k odvolání? Pošlete nám ho co nejdřív i s protokoly z jednání. Posoudíme, jestli soud splnil poučovací povinnost, kde má rozsudek slabiny a jestli se odvolání vyplatí. Spory vedeme v rámci specializace na soudní spory. Napište nám.

Závěr

Odvolání není druhá šance říct, co jste napoprvé zapomněli. Je to přezkum toho, jak soud rozhodl, a jeho výsledek se z velké části rozhoduje dřív, než ho začnete psát: u prvního jednání, v tom, co jste stihli tvrdit a navrhnout, a v tom, zda vás soud řádně poučil. Proto vedu spor od prvního podání tak, jako by se měl dostat k odvolacímu soudu: s úplnými tvrzeními, s důkazy navrženými včas a s kontrolou každého poučení v protokolu.

Prameny

- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, § 43, § 114c, § 118a, § 118b, § 119a, § 138, § 202, § 204 až 206, § 208, § 209, § 211 až 214, § 219a, § 237, § 238, § 240, § 241 a § 241b (znění k 1. 11. 2026).
- Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, § 28 odst. 1.
- Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, § 4, § 6 odst. 8, § 7, § 9, § 10 a položka 22 sazebníku.
- Nález Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2025, sp. zn. I. ÚS 2901/23.

Tento článek má informativní charakter a nepředstavuje právní poradenství. Vychází z právního stavu ke dni publikace; postup v konkrétním sporu vždy závisí na jeho okolnostech a na tom, co se v řízení dosud stalo.

Odvolání se píše u prvního stupně: co se v odvolacím řízení ještě dá a co už ne

Mgr. Jan Vytřísal · Publikováno 4. 11. 2026

https://www.iustoria.cz/blog/odvolani-se-pise-u-prvniho-stupne/

Text je dílem chráněným autorským právem. Sdílení celého dokumentu bez úprav je vítáno; přebírání částí do jiných textů jen s uvedením zdroje. © IUSTORIA, advokátní kancelář, s.r.o.